

Realizacijom plana za koncesiono područje Brskova, ponovo se stvara opasnost od mogućeg povremenog ili stalnog zagađenja rijeke Tare.

To je konstatacija iz Strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu za **Detaljni prostorni plan** (DPP) koncesionog područja za eksploataciju mineralnih sirovina Brskovo. Procjenu je naručilo Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma i ona će biti predmet javne rasprave.

Tokom dalje realizacije planiranih aktivnosti oko eventualnog otvaranja rudnika Brskovo, neophodno je, sugerisano je u tom dokumentu, voditi računa o pripremi kvalitetne projektne dokumentacije i poštovanju relevantne zakonske regulative. Naročito je neophodno voditi računa, piše u dokumentu, o svim zakonom propisanim procedurama, s posebnim akcentom na zakonodavstvo iz oblasti **životne sredine**.

Koncesioni prostor je, objašnjavaju, u neposrednoj blizini Tare i lociran je na koti koja je okrenuta ka slivnom području.

"Najveću opasnost predstavlja mogućnost curenja procjednih voda sa akumulacionog područja u zemljište i okolni teren. Takođe i miješanja velikih voda iz slivnog područja, tokom kišnih perioda i perioda otapanja snijega, koje su uobičajene i redovne na ovom području, sa akumulacijama flotacijskog jalovišta. Veoma važan segment zaštite od mogućeg zagađenja mora biti planiranje i obezbjeđivanje kvalitetnog upravljanja otpadnim i atmosferskim vodama...", precizirano je u Strateškoj procjeni.

Autori sugerišu izgradnju adekvatnih brana i nasipa na akumulacionom području, te izradu adekvatne podloge na površini cijelog područja, kao i odvodnih kanala, prelivnih ventila i brana. Njima bi se, kako je objašnjeno, bezbjedno odvodile vode sa slivnog područja i atmosferske akumulacije, bez kontakta sa vodom iz akumulacija flotacionog jalovišta i tehničke vode neophodne za procese rada u rudniku.

Prašina opasnost za Biogradsku goru

Prema Strateškoj procjeni, kad je riječ o NP "Biogradska gora", koji je takođe granično područje prostora koji je definisan DPP, najveći rizik mogućih direktnih negativnih uticaja predstavlja stvaranje i emisija visoke koncentracije prašine iz proizvodnog i eksploatacionog procesa. U dokumentu piše da bi prašina mogla nastati upotrebom neadekvatne ili zastarjele tehnologije, ili u slučaju kvarova ili havarija na opremi. Navode distribuciju oblaka prašine u odgovarajućim meteorološkim uslovima, naročito tokom sušnih perioda ljeti i zimskih temperaturnih inverzija.

"Ovdje posebno treba voditi računa da se primjenjuju tehnologije koje podrazumijevaju da se materijal koji se iskopava na otvorenim kopovima, dalje obrađuje i transportuje u zatvorenim sistemima. Manji stepen rizika predstavlja stvaranje buke i vibracija koje nastaju

tokom kopanja, transporta i obrade rude, upotrebom odgovarajućih specijalnih mašina kao i emisije izduvnih gasova, imajući u vidu da je eksploataciono područje udaljeno oko četiri kilometra od same granice NP, a oko šest od zone stroge zaštite koja počinje kod Biogradskog jezera”, konstatovano je u procjeni uticaja na životnu sredinu.

Imajući u vidu da se koncesiono područje nalazi nizvodno, i na manjoj nadmorskoj visini, te da nije povezano sa nadzemnim hidrološkim sistemom prostora, kako piše u tom dokumentu, rizik od kontaminacije nadzemnih tokova Biogradske rijeke i Jezeršnice je najmanje moguć. Mogući indirektni negativni uticaji, međutim, konstatovano je, predstavlja rizik od nepravilnog ili neodgovarajućeg upravljanja komunalnim otpadom, koji će da se stvara uslijed angažovanja velikog broja radnika. Takođe, i od stvaranja vještačkih vodenih površina, “koje vremenom mogu da dovedu do formiranja vještačkih eko-sistema, samim tim da utiču na postojeće lance ishrane, kao i distribuciju faune koja bi mogla biti pogođena na taj način”.

Teški metali u površinskim vodama

Prema izvedenom monitoringu (od 2019. godine), odnosno rezultatima prosječnih godišnjih vrijednosti sadržaja olova, kadmijuma, nikla, antracena, naftalena, fluorantena i benzo(a)pirena, može se zaključiti da Rijeke Lepesnica (Lepenac), i Tara uzvodno od Rudnice i Bjelojevičke rijeke, kao i Tvrđi i Lojanički potok, imaju dobar hemijski status. Međutim, na drugim lokalcijama zabilježen je loš kvalitet voda.

“Površinske vode mjerene na ostalim mjernim mjestima nemaju dobar status uslijed povišenih koncentracija olova, žive, kadmijuma i nikla u zavisnosti od mjernog mjesta. Razlog za loš kvalitet voda područja leži u činjenici da na području Brskova nije izvedena rekultivacija prostora (atmosfera vode su u dodiru sa reaktivnim materijalom i starom deponijom rudarskog otpada) i da se iz starih rudarskih okana procjeđuju vode bogate teškim metalima i veoma niske pH vrijednosti”, rezultati su monitoringa od prije tri godine. Objašnjeno je i da “jezero koje je akumulirano u starom rudarskom kopu čiji kvalitet voda ugrožava nizvodne recipijente”.

Rijeka Rudnica u koju se slivaju kisele rudničke vode tog devastiranog područja, tvrde autori Strategije, “uliva se rijeku Taru i direktno je ugoržava”.

“Kada je u pitanju kvalitet zemljišta, prema rezultatima analiza mjereni parametri na svim lokacijama ne odgovaraju uslovima Pravilnika o dozvoljenim količinama opasnih i štetnih materija u zemljištu i metodama za njegovo ispitivanje, zbog povećanog sadržaja u olova, žive, arsena, fluora, bakra i cinka. Takođe, uzorci uzeti sa poljoprivrednog zemljišta u široj zoni Brskova ne odgovaraju uslovima iz Pravilnika zbog povećanog sadržaja kadmijuma, olova, žive, arsena, fluora i cinka”, konstatovano je u dokumentu.

Sve te činjenice, zaključuju autori Strateške procjene, jasno ukazuju na neophodnost sanacije područja nekadašnjeg rudnika Brskovo, bez obzira na odabarani scenario budućeg razvoja.

Za i protiv rudnika

Iako je istraživanje, sprovedeno prošle godine za potrebe izrade DPP, pokazalo da većina Mojkovčana podržava otvaranje rudnika, tom projektu se i dalje protive oni koji smatraju da "ekologija nema alternativu".

Zajedničkim saopštenjem za javnost, nedavno su takav stav potvrdili ugostiteljski radnik Goran Stanišić i ekolog Dragomir Gile Mrdović.

"DPP je pokazao da otvaranje rudnika gubi smisao i da od tog projekta benefite mogu imati samo koncesionari. Pored ogromne prijetnje za zdravlje, otvaranjem rudnika priroda ovog kraja biće trajno zagađena, biće izgubljena prilika za razvoj turizma, a o proizvodnji zdrave hrane da ne govorimo. Bespredmetno je poslije varijanti rješenja prostora Brskovo datih u DPP bilo šta raspravljati. Ko ne želi da vidi koliko su loša za Mojkovčane dva od tri data scenarija u DPP, nema dobru namjeru i zatvara oči pred svim onim lošim što bi nas snašlo realizacijom projekta rudnika", napisali su Mrdović i Stanišić.

Predsjednik Opštine **Vesko Delić** nedavno je kazao da je rudnik, uz skijalište, projekat koji garantuje perspektivu [Mojkovcu](#).

On je poručio da očekuje da DPP i Strategija daju odgovore na mnoga pitanja o tom projektu. "Kada je riječ o rudniku, čeka se usvajanje DPP za taj koncesioni prostor, a treba da damo i mišljenje na Stratešku procjenu uticaja na životnu sredinu. Jasno je da nam je otvaranje rudnika vrlo važno, ali, ponavljam, nećemo dozvoliti bilo koji segment, koji je na uštrb zdrave životne sredine".

Izvor: Vjesti